

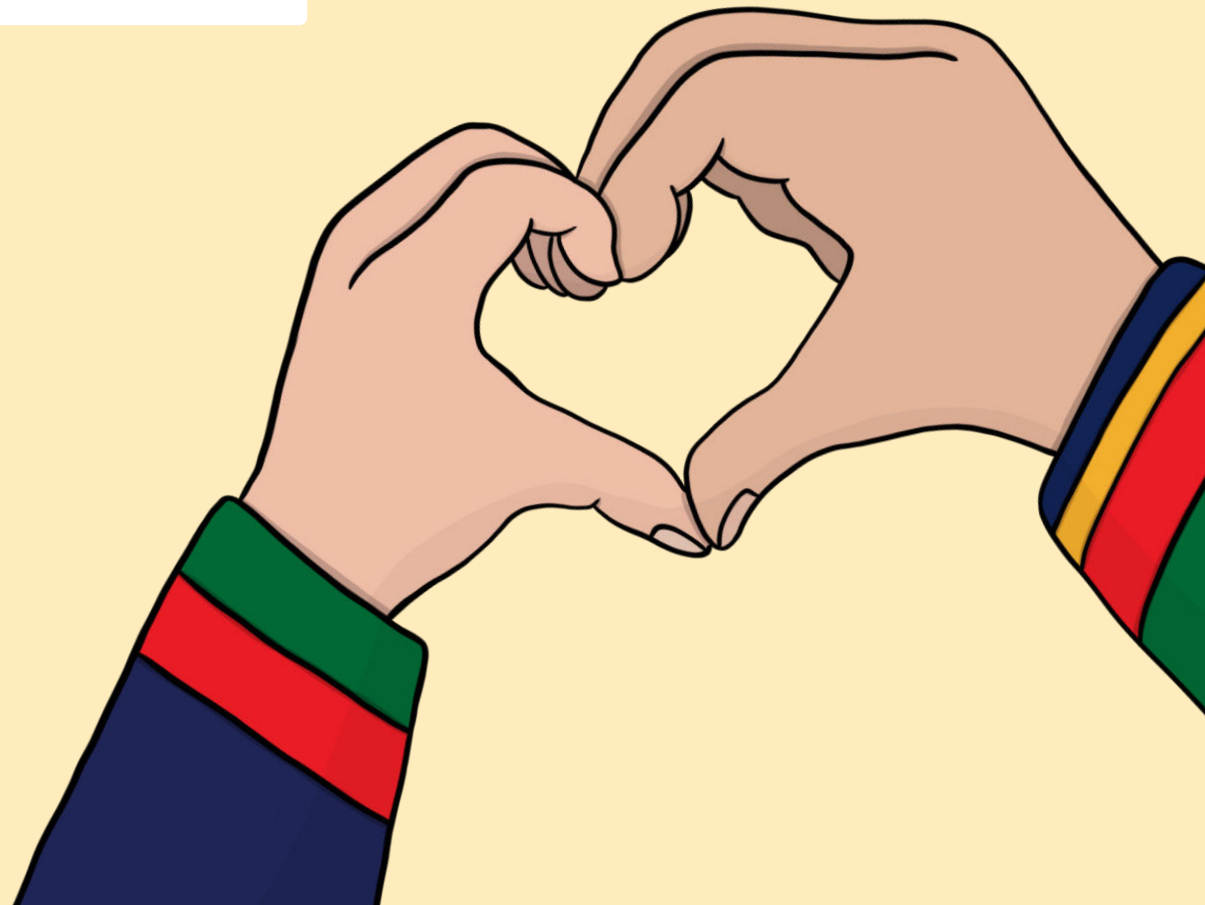
TJIELKESTAMME MAANIDE JIH NOERIDE:

DAAROEDEHTEMEPOLITIHKE, MEADTA JIH LIKTEME

Redd Barna

Ånehks versjovne Saetniesvoete- jh
liktemekommisjovnen reektehtsistie
tjoevkesinie meadtese saemiej vööste
skuvlesne

AALKOVE

“Deejrih aarebi saemieh idtjin åadtjoeh saemiesticidh skuvlesne, jïh jeenjesh gielem, kultuvrem jïh laantereaktah dassin?”

Juktie vielie daajroem åadtjodh daan meadtan bijre Stoerredigkie Saetniesvoete- jïh liktemekommissiovnem tseegki, mij sov reektehtsem deelli 2023. Kommissiovnem daaroedehtemem saemijste, kveenijste/nöörjensoemeladtjijste jïh skåajjesoemeladtjijste, jïh mij daerpies ihke buerebe sjædta åvtese.

Redd Barna lea åenehks versiovnem reektehtsistie dorjeme gusnie saemieh jïh meadtam skuvlesne jarngesne åtna. Prosjektesne aaj akte filme jïh jïjtse reektehtse saemien maanaj jïh noeri gielegujmie saetniesvoeten jïh liktemen bijre.

Gæjhtoe referansedåahkan, learoehkidie, saemien noeride, illustratöörde, grafihken hammoedæjjese, faagealmetjidie jïh lohkehtæjjide mah vihkeles lahtesigujmie båateme daan barkose.

Gæjhtoe dårjoen åvteste prosjektese:

Gaajhki maanaj lea reakta bievnesh, gielem jih kultuvrem aadtjodh, jih jijtjemse arrodh

EN:n maanakonvensjovne faamosne gaajhkide maanide. Muvhth dejstie reaktijste Leah:

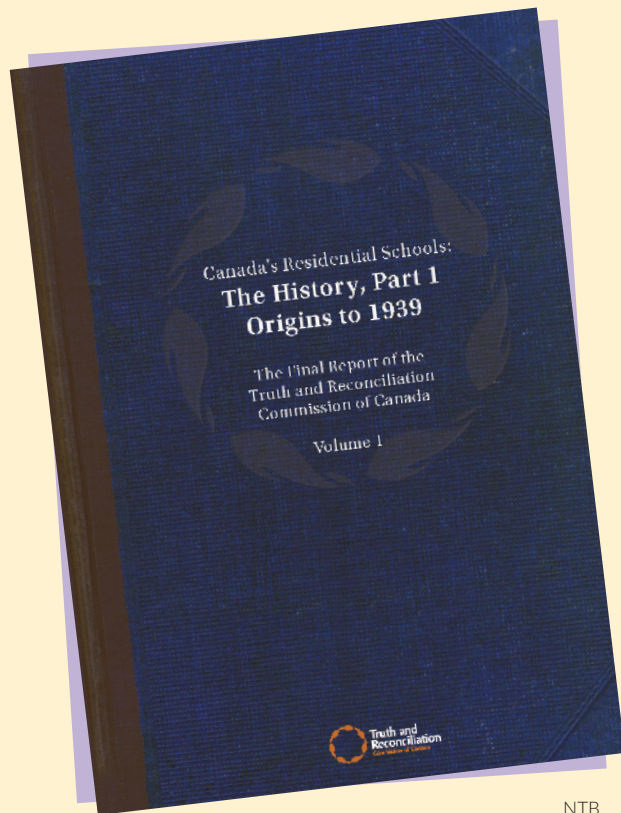
- **Ij-sierredimmie:** Ij naan maanah edtjh ovriektes gietesovvedh jijtsh jallh eejhtegi kultuvren, njaltjaklaerien, tjoelen, gielen, religijovnen, duekien, funksjovnegiehpiedimmien jallh mielen gaavhtan.
- **Bievnesh jih medija:** Gaajhki maanaj lea reakta bievnesh aadtjodh mah maanide sjiehtieh jih dah edtjh vaarjelimmiem aadtjodh skaaroehthks sisvegen vööste.
- **Hijven skuvle:** Gaajhki maanaj lea reakta hijven skuvlem vaedtsedh, gusnie aadtjoeh jijtjemse evtiedidh joekehtslaakan jih seahkarimmiem aadtjodh almetjereaktaj, eatnemen jih joekehts kultuvri avtteste.
- **Aalkoeaalmegh jih unnebelåhkoeh:** Gaajhkh maanah aalkoeaalmegijstie jallh unnebelåhkojste reaktam utnieh jijtsh gielem soptsestidh, jijtsh kultuvrem jih jijtsh jaahkoem utnedh.

Maanah jih noerh edtjeh maehtedh guarkedh mij sjugniehtovveme daaroedehtemepolitihkesne jih konsekvensi bijre, jih mij daerpies darjodh ihke gaajhkesch edtjeh seahkarimmiem aadtjodh daan biejjien jih avttese.

HEELSEGH REDD BARNA

KOMMISJOVNH VEARTENISNIE

NTB

Aalkoeåålmegh lea dajvesne orreme guhkiem åvtelen daanbeajjetje raasti åvtelen jìh dej leah jìjtsh gielh jìh kultuvrh. Jeenjesh leah meadtam dååjreme: Giele luhpehts sjìditi, kultuvre vaaltasovvi, jìh reaktah eatnamasse gaarvani.

Juktie guarkedh mij aalkoeåålmegigujmie heannadi jìh riectesvoetem sjugniedidh, jìh jienebh laanth kommisjovnh dorjeme mah histovrijem goerehtieh jìh guktie aalkoeåålmegidie gietedamme.

Gaskem jeatjah **Kanadesne** jìh **Kalaallit Nunaat/ Kruanalaantesne** kommisjovnh orreme, jìh daelie aaj **Nöörjesne**, **Soemesne** jìh **Sveerjesne**.

KOMMISJOVNE NÖÖRJESNE

Mij saetniesvoete- jñh liktemekommisjovne?

Stoerredigkie dāehkiem faagealmetjijstie jñh dotkijh birri daaroedehtemepolitihkem kraanskodh Nöörjesne. 12 lñhtsegh barkin vijhte jaepieh.

Mij kommijsovne?

Kommisjovne meadtam krāanske jñh saetniesvoetem gaavna, vuartesje guktie dñhte almetjidie baajnehte, jñh rāajvarimmieh liktemasse uvtede, guktie edtja buerebe sñjdetdh gaajhkesidie āvtese.

Maam kommisjovne goerehti?

Kommisjovne kraanskoeji guktie saemieh, kveenh/ nöörjensoemeladtjh jñh skāajjesoemeladtjh gñetesovvin staateste bijjelen 100 jaepieh, jñh konsekvensh destie.

Gubpede saetniesdaajroeh bāetieh?

Saetniesdaajroeh bāetieh jieniebistie goh 760 persovneles soptsesijstie, dotkemistie, byögkeles tjaatsegijstie jñh plaerijste.

Maam darjoejin?

Kommisjovne reektehtsem darjoeji vielie goh 700 sājroejgumie saetniesdaajrojne, soptsesigumie jñh uvtelassigumie liktemasse. Kommisjovne reektehtsem deelli Stoerredægkan ruffien 2023.

Gien dñedte dam barkoem bājjese fulkedh?

Stoerredigkie dñedtem āadtjoeji uvtelasside bājjese fulkedh. Gaajhkesch mijjen seabradahkesne aaj haastasovvin dñedtem vaeltedh.

Maam kommisjovne Nöörjesne gaavni?

Daarodehteme-politihke

Staaten lij ulmie saemieh nöörjen darjodh. Storerredigkie politihkem jñh laakh darjoeji bijjelen 100 jaepieh ihke saemieh edtjin orrijidh sijnen gïelem nuhtjedh jñh daarojne jjeledh.

Tjirrehtimmie

Storerredigkie jñh staate politihkem, laakh jñh vuajnoeh nuhtjin saemide daarodehtedh. Skuvle lij vihkele daennie politihkesne, gusnie saemien gïele ij edtjh åtnasovvedh.

Konsekvensh

Saemieh leah gïelem, kultuvrem jñh reaktah eatnamasse jñh vierhtide dasseme. Abpe Nöörje lea daajroem dasseme saemien kultuvren jñh seabradahken bijre. Gellie saemieh annje irhkemem jñh meadtam dååjroeh.

Daarodehteme aaj daan biejjien jaarhka

Daarodehteme-politihke lea byögkeles nãhkeme, men gïejh annje gãåvnesieh. Annje daajroe, negatjive vuajnoeh jñh sierredimmie gãåvnesieh.

Likteme jñh rãajvarimmieh

Likteme lea lieredh dan meadtan bijre saemieh leah dååjreme, jñh rïektesisnie maam joem dejnie darjodh. Saemieh edtjeh mahtedh eatnaminie, kultuvrine, jjeledevuekine jñh gïeline jjeledh – sierredimmien namhtah. Gaajhkesch Nöörjesne byöroeh vielie lieredh.

Saemiej leah joekehts gielh, jijtsh kultuvre, jih daajroe jih ektiedimmie eatnamasse jih laantese.

SAEMIEJ BÏJRE

Saemieh leah aálmege mij lij daesnie guhkiem ávtelen daanbeajjetje staateraasti ávteli, jih leah sijjen aerpievuekien dajvine orreme gellie távsene jaepieh.

Saemieh leah aalkoeaálmege Nöörjesne, Sverjesne, Soemesne jih Russlaantesne. Saemieh dajvh daej laanti dáaresth gohtjesuvviah Saepmie/Sábme/Sápmi.

Goh aalkoeaálmege saemien maanaj, noeri jih geerve almetji lea reakta sijjen gielem, sijjen kultuvrem jih sijjen aerpievuekieh utnedh.

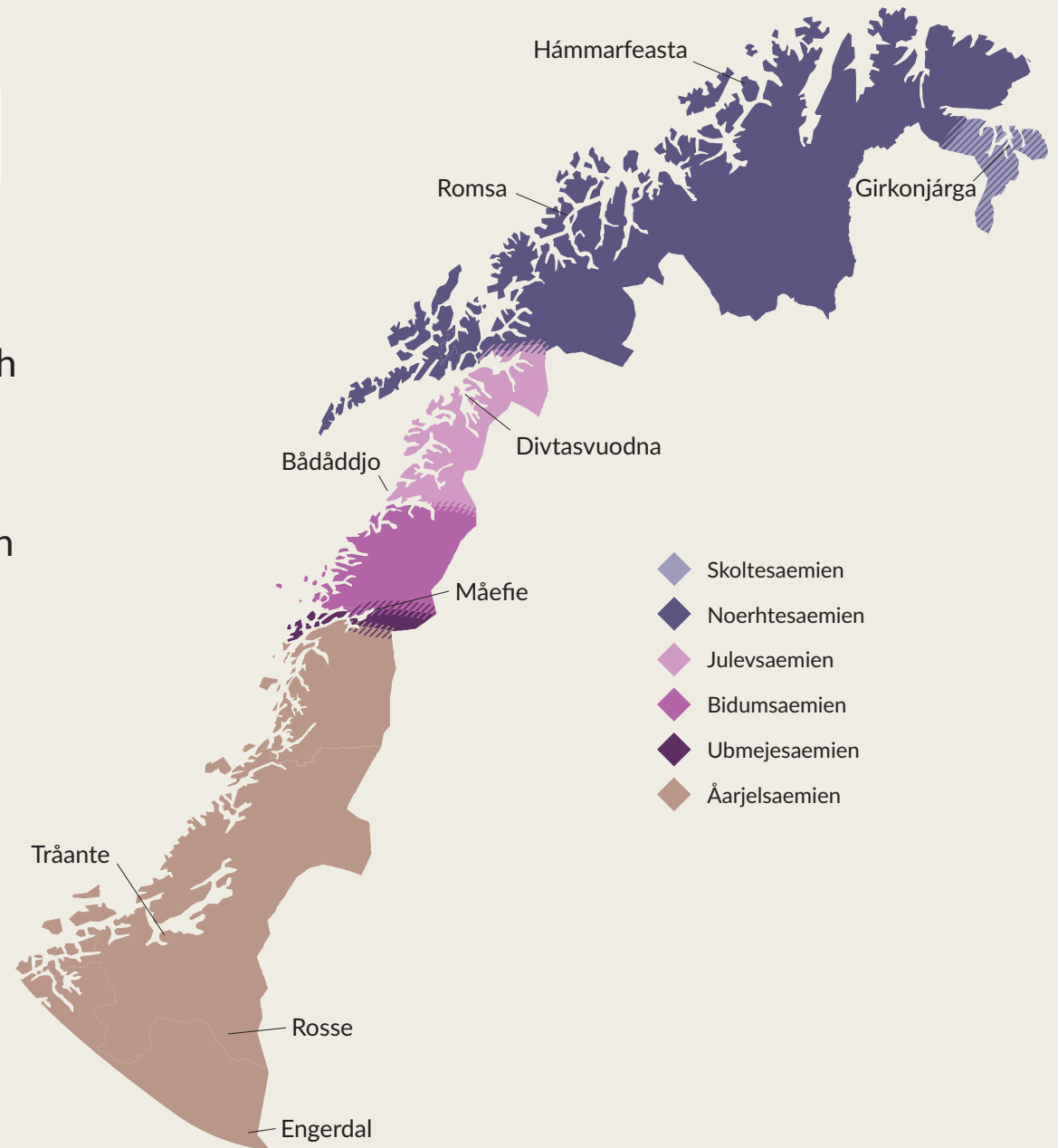

Gïele jïh geografije

11 saemien gïelh!

Nöörjesne julevsaemien, åarjelsaemien jïh noerhtesaemien byjjes gïelh.

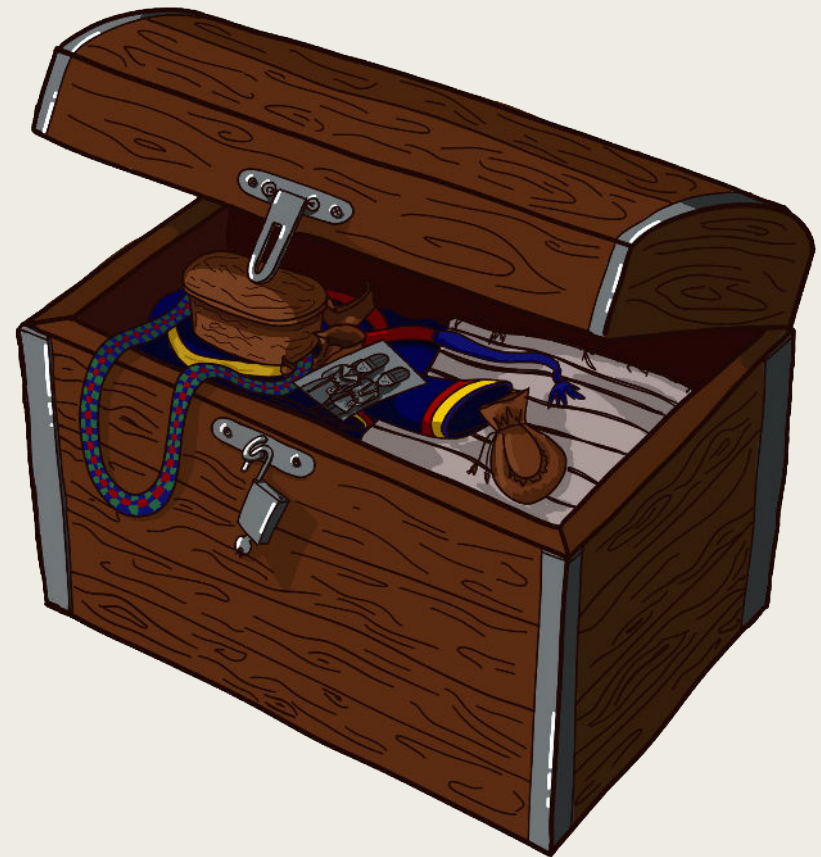
Nöörjesne doh saemieh dajvh leah Finnmarhken luvhtie noerhtene Sisdajven gåajkoe åarjene, men saemieh årroeh abpe laantesne.

Daarodehtemepolitihke

Jienebelåhcoe politihkerijstie
Stoerredigkesne sijhti saemien
gielem jih kultuvrem bårarhte
vaeltedh. Stoerredigkie
daarodehtemepolitihkem
darjoeji juktie saemide jih jeatjah
unnebelåhkojde «nöörjen» darjodh.

Daarodehteme lij byjjes politihke
medtie jaepien 1850 raejeste 1960
raajan, jih veesi bijjelen 100 jaepieh.

Daarodehteme staaten bieleste jih saemien reaktagæmhpo

900 – 1852

Nasjonaalestaate evtiesåvva

- Nöörje aktine rijkine sjædta
- Gærhkoe jih staate nasjovnem tseegkieh

1852 – 1900

Daarodehteme aalka

- Skuvle jih gærhkoe åtnose vaaltasuvvieh
- Viesjiehtåbpoe reaktah eatnemeåtnose

1900 – 1940

Daarodehteme tjarkebe sjædta

- Striengkiesåbpoe laakh jih njoelkedassh skuvlesne
- Joejke/vuelie luhpehts sjædta mahte abpe Saepmesne

1940 – 1963

Jarkelimmietijje

- Dåara jih tseegkeme orresistie
- Annje tjarke daarodehteme skuvline jih internaatine

1963 – 2010

Orre aalkoeåålmege- politihken vöoste

- Saemien kultuvre jih giele vielie vâajnoes
- Saemien reaktah veaksahkåbpoe dorjesuvvieh

Jalhts daarodehtemepolitihke lij veaksehke, saemieh iktesth barkeme gielem, kultuvrem jih reaktah vaarjelidh jih nænnoestehd.

1906:

Isak Saba,
voestes saemie
Stoerredigkesne

1917:

Voestes saemien
rijkjetjåanghcoe
stuvresovvi
Elsa Laula
Renbergistie

**1970- og
80- tallet:**

Alta-aksjovne
jih gæmhpo
bigkemen vöoste

1986:

Saemien
sævege

1989:

Saemiedigkie

2021 - : Fovsen-aksjovne
almetjereaktameadtan vöoste

Mannasinie Stoerredigkie sijhti gaajhkesidie nöörijen darjodh?

Nasjovnebigkeme

Jaepien 1814 Nöörije jijtse laante sjidti maadthlaakine. Ulmie lij akte nasjovne aktine gieline jih aktine kultuvrine. Gaajhkesch edtjin nöörijen sjidtedh, jih saemiej jih unnebelåhkoer kultuvre jih gieler edtjin gaarvanidh.

«Naelie»-ussjedimmie

Europesne åssjaldahkh böötin, naan «almetjenaeliech» jih kultuvrh lin buerebe mubpijste. Daaroch vuajnalgin stuaralaaketje, mearan saemiech lin «eatnemealmetjh» jih unnebe arvoem utnin.

«Daejremevoete»

1800-låhkoen dotkijh «naelie teorijh» nuhtjin juktie guvviem dehtie nöörijen hammoedidh. Gelline saemien dajvine kroepth reetsin, jih saemien åejjienskuvhrieh möölin juktie daejtie teorijidie «vihnestidh».

Seekerevoetepolitihke

Nöörije billi Russlaante jallh Soeme sijhti Noerhte-Nööriem dääresne vaeltedh. Dah billin saemiech jih kveen h meehtin kraannalaantide däärjoehtidh sijjeste Nöörije. Staate sijhti raasth jih lojaliteetem tjirkedh.

→ Gaajhke daate lea bääjhtode jih vaarege ussjedimmie åvtetje aejkeste.

Guktie staate saemide daaroedehti?

POLITIHKE JÏH BEETNEGH

Stoerredigkie politihkem darjoeji jïh jïjnjh beetnegh læjkoeji daaroedehtiemasse mij edtji viehkiehtidh saemieh daarojne sjïdtin.

LAAKH

Staate laakh darjoeji mah saemide trumhpiestin nïörjen nommh nuhtjedh, eatnemem jïh reaktah veeltin båtsozne jïh göölemisnie jïh saemien skuvlesne narhtoeji.

VUAJNOEH

Staate vuajnoeh geerjehti man åvteste gellie daaroeh, goh politihkerh, lohkehtæjjah jïh hearrah, saemide gietedin ov goh dah unnebe aarvoem utnin.

Naemhtie staate daaroedehthemem tjirrehti

Eatneme jïh jielemh

- Saemieh gaertjiedamme nuepiem åadtjoejin jïjtsh dajvh nuhtjedh.
- Staate aerpievuekien göölemesijjïeh veeltin.
- Staate båtsoen dajvh veeltin, jïh striengkies njoelkedassh båtsose nænnoesti.

Religijovne

- Saemien religijovnh, daeverh jïh rituaalh unnebevyörtëgs vuajnalgin
- Gærhkoe eadtjohkelaakan barki gaajhkh saemieh kristesovvedh.
- Staate gærhkoen barkoem dårjoehiti jïh laakh jïh faamoem nuhtji kristedehtemem tjirrehtidh

Nommh

- Saemieh tjoerin nöörjen minngienommh utnedh jis edtjin jåartam/ eekem åestedh.
- Saemien sijjienommh kaarhtine nöörjen nommine dorjesovvin.
- Eejhtegh maanide nöörjen åvtenommh vedtin sijjeste saemien.

Gïele

- Saemien gïele bårhte vaaltasovvi ööhpehtimmeste skuvlesne.
- Staate åssjalommesem geerjehti saemien gïele idtji aarvoem utnieh.
- Kaarhtine, tsiegline jïh medijisnie saemien gïele jïh kultuvre ov-våajnoes dorjesovvin.

Kultuvre

- Gelline dajvine joejke/vuelie luhpehts sjïditi, goh gærhkosne jïh skuvlesne.
- Saemien tjeahpoe jïh vætnoe edtjin ov-våajnoes dorjesovvedh.
- Gaptah nåakebe aarvoem åadtjoejin jïh edtjin ov-våajnoes dorjesovvedh

Daaroedeheme skuvlesne

– gáessie j̄ih guktie sjugniehtovvi?

1848

SALKEHTIMMIE

Stoerredigkie sijhti vielie lierehtimmiem nőrjengiesne saemide.

1851

FINNE-FOENTE

Beetnegh skuvlide j̄ih lohkehtæjjide guktie saemien maanah edtjin nőrjen lieredh. Lohkehtæjjah stuerebe baalhkam åadtjoejin man hijven mietie dah maanide daaroedehtin.

1870

LÆSSANI

Saemien giele mahte luhpehts sj̄idti ööhpehtimmesne. Ajve nőrjen edtja åajvahkommes åtnasovvedh.

1898

WEXELS-PLAKAATE

Orre gielenjoelkedash bætieh, j̄ih narhtome saemien vöoste skuvlesne tjyölkehkbpoe sjædta. Learohkh maehtieh bysvedh jis saemiestieh.

1898

LÆSSANIMMIE VIHTH

Daaroedeheme tjarkebe sjædta. Staate internaateskuvlh bigkie, joekoen dajvine gusnie daaroedeheme daan raajan lea unnemes baajnehtimmiem åtneme – Trööndelagen luvhtie Finnmarhken gåajkoe.

1945

DÅARAN MÆNNGAN

Daaroedeheme jårhka.

1960

DAAROEDEHEMEMPOLITIHKE

Daaroedeheme skuvlesne nånka goh byjjes politihke, men vuajnoeh j̄ih praksise jærhkieh gellene lehkesne.

Daarodehteme skuvlesne

Skuvle lij vihkeles areena daarodehtiemasse. Laakh jïh politihke saemien learohki jieledh jarkelin.

DAARODEHTEMEN ÅVTELEN

Saemien lij ööhpehtimmiegïele skuvlesne muvhtine dajvine

1826: jïjtse saemien lohkehtæjjaööhpehtimmie

1837: voestes saemien skuvlegærja

1867: Bijjelen 2200 maanah ööhpehtimmie äadtjoejin saemiengïelesne

DAARODEHTEMEBAELIEN

1898: Saemiengïele idtji edtjh skuvlesne åtnasovvedh

1905: Saemien lohkehtæjjaööhpehtimmie nåhki

Saemien learoevierhtieh idtjin evtiesovvh

Maanah internaateskuvlide seedtesovvin gosse lin 7 jaepien båreries

Saemien gïele jïh kultuvre edtjin bårhte vaaltasovvedh maanaj luvnie

DAARODEHTEMEN MÆNNGAN

Saemien skuvlesne lij luhpie 1959 ræjeste, men gellie learohkh eah saemien gïelelierehtimmie jallh ööhpehtimmie saemien teemaj bïjre åadtjoej

Saemien lohkehtæjjaööhpehtimmieh tseegkesovvin ovmesse bieline laanteste. Annje gellie saemienlohkehtæjjah fååtesieh

Saemien learoevierhtieh evtiesovveme, men annje stoerre vaanoe

Jaepien 1867 bijjelen guektiengiërth dan gellie maanah ööhpehtimmie saemiengïelesne åadtjoejin goh daan biejjien

2021–2022: Vaenebh goh bielic dan gellie maanah ööhpehtimmie saemiengïelesne åadtjoejin goh 1867

DÅÅJRESH SKUVLESTE

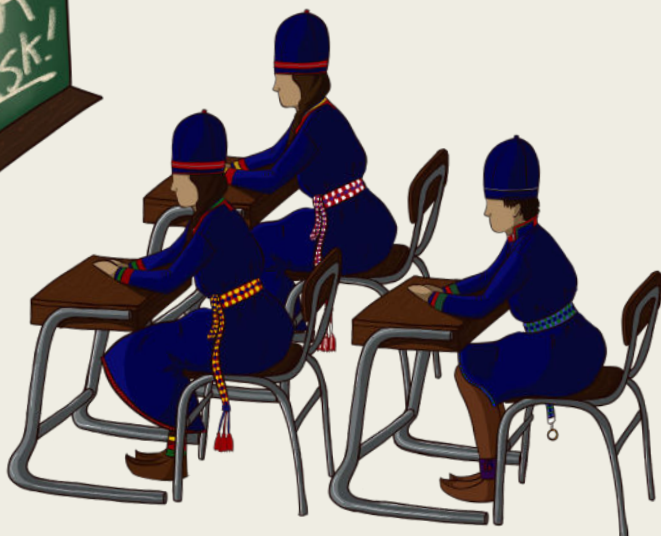
«(...) jis [lohkehtæjjah] govlin mijjeh saemiestimh, dellie provhkin dov bieljeh pruvvedh guktie mahte åejjeste gahtjin. Mijjeh provhkim traasmedh, mahte guktie svæjmadimh desnie.»

- Bietske persovneles histovrijeste

Gellie saemien maanah seedtesovvin internaateskuvlide gosse lin tjiijhtjen jaepien båeries jih tjoerin desnie årrodh abpe jaepiem, men ij eejehtalleminie. Muvhth hijven mojhtesh jih vienevoeth utnieh. Jeenjesh irhkemem, vædtsoehvoetem jih daaresjimmieh dååjrin, jih soptsestieh sijjeh billin, lin ov-jearsoes jih sijjen fuelhkiem ohtselin.

«Manne skuvlem veedtsim uksie jaepieh, jih dihte lij raaktan dåara. Dååjrim jeatjebh manneste föörhkedin jih jeehtin «Du din lapp» jallh «Lappjævel». Mannem heerim smaaregielen gaavhtan, jaa daate biejjieladtje sjugniehtovvi. Verbaale ålkoestimmieh, föörhkedimmie, manneste aahpeldin.»

- Bietske persovneles histovrijeste

Konsekvensh daaroedehtiemistie ávtesne jïh daelie

Gïeleteehpeme

Jeenjesh orrijin saemiestidh, jallh dam ajve sueleden soptsestin dan ávteste skaamasjin. Muvhtine dajvine gïele mahte eevre gaarvani. Saemien ov-våajnoes dorjesovvi kaarhtine, tsiegline jïh medijesne.

Vaenebe religijovne, tjeahpoe jïh kultuvre

Joejke/vuelie sådtojne vuajnalgi. Jeenjesh orrijin gaptah nuhtjedh jïh sijjen saemien identiteetem dassin. Saemien religijovnh jïh aerpievuekieh ryöknesovvin goh baahtode jïh diëdtelgamme.

Gaertjiedamme átnoe eatnamistie jïh laantereaktijste

Geervebe saemide eatnemem jïh vierhtieh nuhtjedh, joekoen baahtosne jïh göölemisnie. Bigkeme eatnamisnie tjaetsiefaamose, gruvagïehtelimide, biegekfaamose, el-faamoelinjide, hæhtjoesijjide jïh gueliebïepmehtæmman jieledvuekiem, kultuvrem jïh gïelem aejhtieh.

Healsoehaestemh

Jeenjesh Leah irhkemem, sierredimmiem, vædtsoehvoetem jïh daaresjimmiem dååjreme. Daate maahta skaamoem jïh psykiske haestemh vedtedh. Saemien gïelem jïh kultuvrem åajaldamme healsoesuerkesne jïh maanavaarjelimmesne.

Negativje vuajnoeh

Jeenjesh Nöörjesne fer vaeniem daejrieh saemien histovrijen, gïelen jïh kultuvren bijre. Dan ávteste sierredimmie, laavseme jïh negativje vuajnoeh annje stieresne. Gellie saemieh ávtelhaarvoeh, stereotypijh, irhkemem, laavsemem jïh tjiertevidtjiem dååjroeh.

IDENTITEETE JÏH FAAMOE ÁVTESNE JÏH DAELIE

Jalhts daaroedehthemepolitihke lij striengkies jÏh vijries, idtji buektehth saemien gielem, kultuvrem, identiteetem jÏh ektiedimmiem eatnamasse nãhkehtidh.

“Gellie saemieh leah sijjen gielem utniehtamme jÏh jÏjnje kultuvre bierkeni, jÏh leah tjarke stïeresne jeenjesidie daan biejjien. Soptsesh, jieledvuekieh, aerpievuekien daajroe jÏh vætnoe aaj jãarhkeme gelline boelvine. Átnoe eatnamistie annje vihkele.”

Jeenjesh leah saemien reaktaj, gielen jÏh kultuvren ávteste gymhpeme, jÏh jienebh gielem jÏh kultuvrem bãåstede vaeltieh.

DAAROEDEHTEEM AAJ DAELIE

Gellie aahkah aajjah jïh maadter-eejhtegh baajnehtamme sjïdtin daaroedehtemepolitihkeste. daate maahtha maanide jïh noeride baajnehtidh daan biejjien. Sâajhtoe giele, kultuvre jïh reaktah leah gaarvanamme, jïh fuelhkieh maehtieh bâåktjehke dååjrehtimmieh guhkiebasse guedtedh.

“Jalhts politihke nåhkeme, dam annje damta. Gellie daaroeh vaeniem daejrieh saemien kultvren bijre, jïh learohkh jiehtieh sijjieh eah mahte dan bijre lierh. Gellie lohkehtæjjah eah darhkh liereme saemiej bijre sijjen ööhpehtimmesne.”

Jienebh systeemh eah annje tjirkh saemien reaktah nuekie hijven, joekoen skuvlesne gusnie saemien learoevierhtieh jïh ööhpehtimmie saemien teemaj bijre fååtesieh.

LIKTEME JÏH GEAJNOE GUHKIEBASSE

Saetniesvoete- jÏh liktemekommissjovnen reektehtse lea Nöörjese tjåenghkies daajroem vadteme meadtan jÏh mah konsekvensh daate lea åådtjeme. Daaroedehteme jÏjnjem eerji jÏh stoere teeHPemh sjÏdti.

Likteme lea daan meadtan bijre daejredh, diedtem vaeltedh jÏh maam joem dejnie darjodh. Daate dahkoeh kreava jÏh gaajhkesH tjuerieh dejnie viehkiehtidh.

Likteme lea vihkele dan åvtteste saemieh edtjeh åadtjodh årrodh dah mejtie lea jÏh sijjen gielem jÏh kultuvrem evtiedidh. Lissien saemien histovrije, kultuvre jÏh giele vihkeles bielie Nöörjeste. Learohkh, lohkehtæjjah jÏh gaajhkh mijjeh tjoerebe vielie lieredh.

Likteme maahta gelliej aati bijre årrodh. Reektehtsisnie gaskem
jeatjah daah baakoeh viedteldihkie liktemasse:

RÅAJVARIMMIE

Stoerredigkie jñh abpe seabradahke diedtem utnieh liktemem buektiehtidh. Daesnie kommisjovnen uvtelassh juktie dam buektiehtidh:

Daajroe jñh bievneme

- Nasjonaale jarngem dotkemasse, histovrijesopt-sestæmman jñh liktemasse.
- Lohkh vielie daaroedehtemepolitihken bijre skuvlesne, jñh jilleskuvline jñh universiteetine.

Giele

- Barkoe saemien gielelierehtimmine maanagierten raejeste geervelierehtimmien raajan.
- Vuesehth saemien gieleh byögkelesvoetesne.
- Darjoeh soejkesjem ihke saemien giele edtja mirrestalleldh årrodh.

Kultuvre

- Darjoeh sjiere barkoem saemien kultuvrese.
- Vedtieh vielie beetnegh saemien kultuvrese.
- Tseegkh lihkebe laavenjostoem nasjonaale jñh saemien kultuvre-institusjovnigujmie.

Vigkiem hööptedh

- Råajvarimmieh aassjoen jñh sierredimmien vööste bæjjese fulkedh
- Uvtelassh jñh reaktah bæjjese fulkedh
- Goerehtallh areaalh jñh vaarjelh båtsoem.

Njoelkedassh

- Stoerredigkie tjuara njoelkedassemeadtoeh bæjjese fulkedh
- Lierehth barkijidie staatesne saemien reaktaj bijre
- Vielie ööhpehtimmie universiteetine jñh jilleskuvline.

«Kommisjovne vuesehte daaroedehtemen
gaavhtan dle stoerre teehtemh sjidteme saemien
gielide, kultuvrese jih identiteetese, jih illedahkh
destie aaj vääjnoes daan biejjien.»

Gaaltije: “Saetniesvoete- jih liktemekommisjovne (2023):
Reektehtse Stoerredægkan daaroedehtemepolitihken bijre saemide, kveenide/
nöörjensoemeladtjide jih skåajjesoemeladtjide – jih dan konsekvensi bijre.”

Lohkh vielie daesnie: reddbarna.no/skole-forsoning